

pentru

Minte, Anima si Literatura.

№ 1.

Miercuri 4. Ianuarie

1861.

RESUNETU**din muntii apuseni ai Transilvaniei.**

Ecaretatea si autonomi'a nationale e pronun-
ciata de repetite-ori de pe tronul. Aceste condi-
tioni de viétia a ori ce natiune, pene candu le nu-
triamu si noi in animele nóstre, pene candu ele
cresceau e se desvoltau cu viétia nóstra — prin-
cipele le dede espreasiune si le prochiama de uni-
culu fundamentu la reconstituirea imperiului, de
uniculu medilocu la fericirea e prosperitatea popó-
reloru, de unic'a cale ce duce la realizarea princi-
piulu: supremu de dreptu si dreptate.

Depinde acum dela natiuni chiaru, a demun-
strá mai deaprópe medilócele de realizarea ecaretatei
si autonomiei natiunali pronunciate in princi-
piu; ele aci au dreptu de a se consulta, de a
decidere si a deliberare: acestu dreptu alu natiu-
niloru nime nu 'lu póte negá séu immorá: princi-
pele insusi l'a recunoscutu. Asiadar' si romaniloru,
cá natiune recunoscuta in imperiu, anca le compete
acestu dreptu: principele nu li l'a denegatu. Indi-
vidii unei natiuni sunt partile ei constitutive, sunt
membrii, sunt factorii ei; asemenea, natiunile im-
periului nostru sunt partile lui constitutive, sunt
individii, sunt membrii, sunt factorii lui. De aci,
unu membru alu imperiului cá partea lui integran-
te, adeca o natiune cá si alt'a e libera, un'a nu
póte avé mai mari au mai multe drepturi cá cea-
lalta, un'a la alt'a nu mai póte fi supusa: la ori-
care 'i compete dreptulu de unitate, libertate si in-
dependintia perfectu nationale: acestu dreptu e
caracterulu inascutu, nedespartitu si eternu alu per-
sonaretatiei natiunali. Asia membru alu imperiului

e si natiunea nóstra: asia dreptu de personaretate
nationale are si ea.

Tóte natiunile si cu atatu mai vertosu roma-
nii recunosc acestu dreptu si 'lu pretindu pentru
sine; tóte natiunile se consulta pentru realizarea
acestui dreptu, romanii anca nu potu remané inde-
retru; ei anca se consulta, ei anca vorbescu e
scriu, ei anca dau programe. Asemene programa
amu vediutu in Gazet'a Transilvaniei din estu anu
Nr. 50 care se dice program'a brasioveniloru; éra
in Nr. 51 amu vediutu dóue programe au proiepte,
dintre cari unulu se dice a fi proieptulu sabiani-
loru, celalaltu proieptulu orestia-alba-carolinénu.

Tóta lumea romana va ásteptá, cá si romanii
din muntii apuseni ai Transilvaniei anca se iésa in
publicu cu unu proieptu au programa nationale.
Romanii de aici inse tacurapene acuma; ei sunt mai
multu ómenii faptei decatu a programelor. Se
consulta si ei, si s'a consultatu despre caus'a na-
tionale póte chiaru atunci candu se consultau fra-
tii loru din Brasiovu, Sabiiu, Orestia si Alba-Caro-
lina; n'a esitu inse in publicu cu nici unu proieptu
e nici o programa, pentru ca sunt convinsi de o
parte ca proieptulu loru s'aru fi caracterisatu de
proieptu alu Abrudului séu alu Motiloru, si cá pro-
ieptu partiale neci nu s'ar' poté numi altminte;
sciu apoi de alta parte, ca unu proieptu adeveratu
e curatu nationale, numa intr'o adunare generale a
toti romanii se póte face. Pe candu eramu de a-
cestu cugetu, si pe candu eramu convinsi, convip-
tiune ce o avemu si acuma, ca orice programa, de
vre a fi intru adeveru nationale, nu 'si póte luá
altu punctu de plecare decatu numa si singuru: uni-
tatea, libertatea si independenti'a nationale — pe
atunci eaca ne venira programele mai susu memo-

rate. Nu potemu negá spiritulu de bucuria inebriante, ce a cuprinsu animele nóstre, candu amu vedutu ca aceeași idea și aceeași cauza a ocupatu mintile romaniloru în același momentu! Ci, acésta anca nu e destulu; noi, precum în sine asia și în medilóce avemu de a fi un'a; și fericita va fi acea minte și anima romana, care ne va aretá aceste medilóce! Ce se facemu dar'? Se intramu óre în discutiune despre acele programe, séu se spunemu numa, ca program'a nóstra e: unitate, libertate și independentia nationale? Se dechiaramu în ce ne unimu séu în ce nu ne unimu cu acele programe, ori se spunemu numa, ca proieptu áu concludusu, care se purcéda din acestu principiu de unitate, libertate și independentia, numa într'unu congresu generale nationalu se póte aduce? . .

Vedemu, ca suntemu fiii tempului de regeneratiune pe basea principiului de natiunalitate, și ne bucuramu de acésta precum se bucura sclavulu care si-a recastigatu libertatea; vedemu, ca Principelu a recunoscutu acestu principiu și l'a prochiamatu de fundamentu alu reconstituirei statului — și noi i multiamimu pentru acésta precum multiamemesse amalatulul la medicu ca i-a redatu viétia; scimu ca la reconstituirea romaniloru, cá natiune politica și independente de celelalte natiuni în statu, nu se potu luá de base cele constitutiuni de privilegiuri suptu cari gemeau numa ei pana la a. 1848 — și pentru aceea noi vomu properá cu totii la o nóua e radicale reconstituire; scimu séu credemu celu puçiuu, ca romanii de astadi nu potu se demintiésca pe romanii dela 1848 — și pentru aceea noi ne rechiamamu în memoria și ne prochiaramu în façe a tóta lumea dreptulu de independentia e libertate nationale; scimu, amaru o scimu, ca legile pana la 1848 sunt aduse de natiuni conjurate supra nóstra și sunt facute de noi fara noi și totu numai în contra nóstra — pentru aceea noi o dechiaramu cu tóta solemnitatea ca ele putere obligatória pentru noi nu mai potu avé; asiadar' altu e spiritulu tempului, alte 'su principiile, prin urmare alte au de a fi constitutiunile, alte legile — tóte juste, tóte libere, tóte nationali.

Unde și cine se faça aceste constitutiuni și aceste legi? Representantii poporului cá corpu legelativu în dieta nationala.

Pana ce amu veni inse la dieta formata pe

basea principiului de representatiune a poporului, avemu a rechiamá în memori'a romaniloru o consecentia necesaria, séu mai bine o conditiune inomisa a principiului de unitate și independentia nationale.

Amu disu, ca romanii de astadi nu voru deminti pe romanii dela 48; acesti romani, și aci intielegemu totalitatea romaniloru din imperiu, au staruitu pentru unirea a toti romanii din monarchia într'unu singuru corpu nationala cá parte integrante a statului; noi nu credemu ca romanii de astadi s'ar fi a batutu dela acésta conditiune de realisarea principiului de ecaretate și autonomia nationala, prochiadata și recunoscuta de principe chiar'.

Deci, acésta unire este de a se esoperare înainte de tóte; și apoi acésta parte integrante a imperiului, séu acestu complexu compactu de romani, cá corpu nationala, 'și va avé diet'a sea cu representantii sei nationali; acésta dieta se va numi dieta nationala romana, precum diet'a din Pest'a se numesce dieta nationala magiara; și precum diet'a din Vien'a s'ar numi dieta nationala germana, și asia mai încolo la croati și altii. Ci, fiindca în acestu complexu compactu de romani, mai sunt și ungunii și sasii din Transilvani'a, cari nu se potu rumpe de aici, cá se mérga la dietele loru nationali din Pest'a au Vien'a — asia în diet'a romana voru fi representati și ungunii și sasii din Transilvani'a dnpa proportiunea numerului loru de aici. — Alegerea la diet'a romana se face prin votu universale; și conditiunile dreptului de a poté alegere sunt numa: etate maiorena și viétia nepatata; éra conditiunile dreptului de a poté fi alesu, sunt: ctate de 28 ani, viétia neculpata, scientia și natiunalitate romana la romani. Romanii voru avé cate unu deputatu dela 20 mii suflete romane; asemene și ungunii dela 20 mii suflete magiare voru avé cate unu deputatu magiaru; chiaru asia și sasii. — Limb'a legiloru în dieta va fi cea romana; deputatii unguni voru discute în limb'a loru nationala; asemene și sasii. Legile se voru traduce de pe originalulu e autenticulu romanu în limb'a magiara e germana.

Asemene limb'a guberniului va fi cea romana; în acestu gubernu, pe lunga romani dupa proportiunea numerului de poporatiune a loru, voru fi representati atatu ungunii catu și sasii earasi dupa

proportiunea numerositatii poporului lor; si guberniulu va respunde la unguni ungresce, la sasi nemtiesce.

Acestu dreptu la o dieta si gubernu natiunale si la usulu limbii romane in aceste dou corpuri, 'lu justifica nu numai numerositatea romanilor plusquam absoluta peste celelalte dou natiunalitati locuitorie in sinulu lor, ci elu e consecentia necesaria a principiului de ecaretatea natiunalitatiloru pronuntiata de pe tronu; in virtutea acestui principiu vedemu limb'a germana de limba a dietei si a gubernielor in provinciile locuite de maioritate germana, limb'a magiara de limba a dietei si guberniului din Pest'a; limb'a croata in Croati'a, si asia mai incolo; acestu principiu de ecarea respectare a tote limbelle, ministeriulu l'a pusu in program'a sea, si e fapta in unele parti ale imperiului: e justu dar' si consecentia necesaria a principiului de ecaretate natiunale, ca, in acestu mare imperiu, si natiunea romana ca complexu compactu e parte integrante a statului si ca a treia natiune dupa numerositatea ei, asemenea celorlalte natiunalitati unde aceste facu maioritate numerica, se si aiba si ea limb'a sea natiunale reprezentata dupa dreptu si dreptate intr'o dieta si guberniu provinciale unde ea face maioritate plusquam absoluta; si acesta provincia e Transilvani'a, pamentulu stramosiescu alu romaniloru, in unitate cu celelalte parti din imperiu locuite de romani.

Asiadora limb'a oficiosa seu limb'a de administratiune politica e giudiciale va fi cea romana; in acele comne inse unde ungunii ar' face maioritate absoluta va fi cea magiara, asemenea unde sasi ar' face maioritate absoluta va fi cea germana; acestu principiu se va observa si la preture, prefecture, au cum se va impartii Transilvani'a cu partile ei locuite de romani; partiloru inse le va fi concesu a scrie in limb'a materna si au dreptu a pretinde respunsu in acesta limba.

Deca este a se infiintia cancelari'a aulica transilvana, acesta se va numi de aci inainte cancelaria aulica romana, precum cancelari'a aulica pentru Ungari'a se numesce cancelaria aulica magiara, si precum cancelari'a aulica pentru Croati'a s'ar numi cancelaria aulica croata.

Cancelariulu primariu la cancelari'a aulica romana va fi totudeauna romanu; ungunii si sasi

transilvani voru fi reprezentati aici dupa proportiunea numerositatii poporului lor; acestu principiu se va observa si la celelalte oficiuri cardinali in Transilvani'a cu partile ei locuite de romani. Limb'a de corespondentia intre cancelari'a romana, dieta e guberniu va fi cea romana, precum limb'a de corespondentia intre cancelari'a aulica magiara, diet'a e guberniulu din Pesta, e cea magiara, si precum acesta prase se va observa si la croati si la altii. —

In senatulu imperiale, precum tote natiunile recunoscute in imperiu, asia si romanii voru fi reprezentati dupa proportiunea numerului lor de poporatiune.

Principiulu de unitate, libertate e independentia natiunale politica, se aplica si in respectulu autonomiei besericesci la romani.

Aceste si tote consecentiele acestora, precum libertatea personale, libertatea de a vorbi e a scriere, procedur'a publica e verbale, tribunale de jurati, dreptulu de asociatiuni, institute de invetiamentu dela cele mai mici pana la academii si universitati etc. etc., sunt principiile nostre; acesta e, deca voiti, program'a noastra de reconstituirea romaniloru ca corpu natiunale si membru integrante alu imperiului nostru.

Din aceste se vede in ce ne diferimu de program'a Brasoveniloru, seu in ce ne unimu cu ea. Puntulu nostru de plecare e: ecaretatea natiuniloru, si unitatea, libertatea e independentia natiunale. —

Ca inse aceste principie se aiba o expresiune formale, vremu a dice ca, pentruc'a se avemu dechiararea formale e legale a romaniloru in respectulu principiului de reconstituirea lor in statu se cere inaiute de tote si e de cea mai imperante necesitate: unu congressu natiunale constatoriu nu numai din romanii Transilvaniei ci si din romanii Banatului, Aradului, Bihorului, Maramuresiului si Bucovinei. Loculu acestui congressu de toti romanii din imperiu se fia campulu libertatiei in Blasiu.

Totu din aceste se vede si in ce ne diferimu de program'a sabiana e de cea orestia-alba-caroliena. Cea sabiana pare a fi facuta de omeni oficiali si nu de omeni liberi; cea orestia-alba-caroli-

néna se pôte numí semiofiale, asiadar' de ómeni semiliberi. Pentruca :

A vré limb'a latina (de ce nu limb'a lu Omeru!?) pentru legi — insemnéza nu numa unu regresu in cultur'a limbei si a desvoltarei natiunali, ci insemnéza a te opune chiar' spiritului timpului si a te luptá contra civilizatiunii pe bazea principiului de nationalitate recunoscuta acum de tóta lumea si proclamatá chiaru si de principele suveranu, nu sciti ca Kossuth in 48 inca a fostu propusu limb'a latina pentru Croati?;

a impartí Transilvani'a in teritórie — insemnéza a dá pamentulu romaniloru la straini, si a denegá chiar' principiulu de unitatea si autonomi'a rómaniloru si a o dá préda strainiloru;

a vré unu numeru ecare de deputati adeca p. e. 10 romani, 10 unguri si 10 sasi la dieta — insemnéza nu numa a denegá esisten'tia, libertatea si ecaretatea natiunale a romaniloru, ci insemnéza a reapitiuná contra representatiunii natiunali pe bazea numerositatií poporului — acestu principiu ce é recunoscutu acum de tóta Europ'a, si pe bazea carui-a se refórma acumu tóta lumea;

a vré apoi a face statute pentru Transilvani'a pe bazea constitutiunii celoru trei natiuni privilegiatae — insemnéza nu numa a te întórce la sierbitute ci insemnéza a denegá unitatea si viéti'a romaniloru si a lua de fundamentu la reconstituairea loru chiar' acea constitutiune suptu care a gemutu numa ei sierbi si impilati, si care i-a impartitu in caste si care le-a denegatu tóta natiunalitatea si tóta esisten'ti'a publica-politica, si care si ca pe privati numa abiá si neci abiá nu i-a suferitu.

Amu poté observá mai multe la aceste doue programe, ma, cumu amu disu, nu voimtu a intrá in discusiunea loru; atata vede totu omulu ca nu suntu curatu natiunali; pôte se fia facute cu anima curata, ma nu respira din ele acelu principiu sin. guru salutaru pentru romani, de a formá si ei aici între atate natiunalitati in imperiu, unu corpu natiunale, unulu, liberu nedespartitu. independente cá si celelalte complese natiunali, tóte parti integri ale imperiului, tóte unite numa in persón'a suveranului si supuse numa acestui-a.

Pentru aceea o repetimtu, si credemu ca aci chiar' voitint'a tótororu romaniloru o esprimemu, ca asta-di é de suprema e mai imperante necesitate:

unu congresu nationale de toti romanii din imperiu: numa acest-a pôte fi competente a esprime si a si formulá principiile de reconstituirea loru politica nationale si relatiunea loru ca corpu natiunale catra celelalte natiuni si catra suveranu; numa acest-a pôte specializá drepturile unui poporu in tregu — neperdiendu neci-odata din vedere ecarctatea natiuniloru, unitatea loru cá persóne morali in persón'a suvéranului, si éra unitatea, libertatea si independenti'a natiuniloru între sine,

Dreptu-ce, noi mai nainte de tóte suntemu pentru unu congresu nationale, la care se iee parte toti romanii din imperiu. (Va urmá).

Viena, 20. Dec. 1860.

Asta véra litografandu-se in Pest'a unu portu romanu pentru barbati, si acela corespunzandu — mai multu cerintei politice, decatu — unui costumu nationalu, cá se remana statornicu, a inceputu a se lati in mai multe parti. — In timpu scurtu se poté observá cumca frumósele nóstre domnisióre si dame se plangu, ca de unu portu romanu femeescu nu se ingrijesce nime, dorindu cá si Domni'áloru se se pórte romanesce, la biserica, — balu, — si alte oca-siuni solemne.

Eu fiindu rugatu de mai multe domnisióre si dame romane (Banatu — Aradu), cá se esoperezu unu jurnal de moda pentru femei, m'amu adresatu catra mai multi, cá se mi se tramita desemne séu fotografii despre portulu, ce femeile romane — unde si unde — 'lu introdusera; dar' neputendu capetá, cá din tóte se se combineze ceva, fui silitu se recercu porturile romane femeesci, pastrate la academi'a de pictura de aci, si din combinarea acestora, se se faca nesce ideale.

Fratele N. Popescu, tinerulu pictoru din Banatu desémna doua ideale, unulu pentru domnisióre altulu pentru dame, si acele suntu acuma in mana artistului, cá se le taie catu mai finu in otielu, si se le tiparésca, colorate. —

Cu acéstá vréu se facu datorinti'a catra mandrele nóstre, care dorescu se-si faca costumu nationalu romanescu — si toti, se corespundemu spiritului timpului si natiunalitatií nóstre, a carei caracteristica e limb'a si portulu. Déca noi ne falimtu ca suntemu romani, se iertamtu cá si mamele, surorile

si ficele n6stre se aiba placerea a iubi nationalitatea romana chiaru si in portu, — pentruca nationalitatea n6stra prin femei se intaresce; apoi si altmintrele e timpul se facemu si noi ce facu altii pentru nationalitatea loru. —

De astadata mai adaugu numai aceea, c6 jurnalele romane se potu espeda pe la Cratiunu. Unu esemplariu tiparitu negru costa 40 cr. i6ra coloratu 50 cr. La 10 se da unulu gratisu, si mai putine de 5 nu se potu adordina asia, c6 si espeditiunea se se compute in pretiulu atinsu.

Banii de prenumeratiune se potu tramite D-lui „Basiliu G. Popoviciu,“ esportariu si comisionariu in Viena, Alterfleischmarkt. Venitulu sa fie a tinerului pictoru, carele cu talentulu seu ne da sperantia, ca va se'avemu in elu unu pictoru renumitu. Marienescu.

Horrendum dictu!

Dupa cumu ne ar6ta „Novina Serb6sca“ si „Presa“ din Viena Nr. 1, 1861. Domnulu Patriarchu Raiacici a scrisu o epistola catra contele Rechberg in cauza nationala a Serbiloru, si in contra uniunii Voivodinei cu Ungaria. —

Patriarchulu are atata indresnire in epistola incatu nu se sfiesce a denunci6 nationalitatile din Banatu si Voivodin'a, i6ra de os6bi pe romani de infideli, si proditori de patria, si dice anume: „Esperiintiele triste din 1848 — 1849, ne-au invetiatu (pe Santi'a Sa) cumca romanii din Banatu si Voivodina s6u fura inderfinti, s6u inimici in epoc'a cea grea pentru cauza dinastiei preinalte. — Cumca magiarii cu toti la olalta, asia simtieminte avura c6 si Kossuth si c6 si alti resculatori, mai departe cumca nemtii in Banatu si deosebi cei din Versietiu si Biseric'a Alba se imtrecea cu crudelitatile magiariiloru, si in fine ca bunievatii — slavii bisericei catolice — s6mpatisara cu revolutionarii, si aceia se desbinara de soilulu loru slavicu. Si dupa opiniunea mea (a patriarchului) numai Serbii fura, carii pastrara credinti'a loru de supusi pentru cas'a imperat6sca, si tienu ca arufi dreptu c6 serbiloru se li se dee o preponderantia de statu peste t6te celelalte nationalitati rebele si necredintiose!“

6meniloru si crestiniloru buni, audirati inca asia eeva!! Eu c6 unu banatianu, carele 'mi iubescu pa-

tri'a si nationalitatea, me simtu indatoratu a protest6 serbatoresce in contra acestei denunciatiuni inoneste pentru patri'a si nationalitatea mea!

Cum potura se fie romanii din Banatu in derfinti cotra tronu? atunci candu granitarii romani repurt6 invingeri — totu in acelu timpu — in Italia si in facia pe la Lugosiu, Lipova si Temisi6ra, — candu locuitorii dedura ostasi si portia pentru asigurarea tronului; i6ra ceialalti remasera pe pace, de 6re ce inalta dinastia pacea o dori6. — Spune-ne parinte betrane! unde formara romanii in Banatu batali6ne revolutionare ca se se redice ca si inimici, caci inimici numai aceia potu fi in contra cuiva, carii redicu arme asupra lui. Dar' ac6st'a nu o poti dice, c6 se nu vatem demnitatea omen6sca, si santieni'a crescinetatii. —

O sentintia curi6sa e inca „c6 serbiloru se li se dee preponderantia de statu peste t6te celelalte nationalitati rebele“! —!

Ac6st'a nu o pot6 dice unu omu, carele voiesce pacea patriei si a nationalitatiloru; de 6rece Majestatea Sa in diplom'a din 20. Oct. si in alte ordinatiuni catra mai marii statului dice apriatu, ca da pop6reloru egala indreptatire, si le asigura nationalitatea, — acea santiania, ce totu poporulu o doresce, aceea pentru ce e si gat'a se m6ra! Ac6st'a nu e alta din partea inaltului preotu, decatu o lovire in contra drepturiloru garantate de Maiestate, candu pretinde c6 se supuna alte nationalitati in minutulu acela, candu pentru sine cere libertate!

Atat6, si asia ceva cu atata mai putienu ar fi putut'o dice unu omu betranu, carele e apr6pe de mormentu, si i-a sositu 6r'a ca se se pocai6sca, pentru pacatele sale; — s6u unu crestinu adevratu pe carele l'a invetiatu Ddiu: ce tie nu-ti place, altuia nu face; — s6u unu capu bisericescu, carele are datorintia impusa de Ddiu si fire, si data din pusetiunea politica a bisericei sale c6 elu se iub6sca pe fiii sei, si pe fratii crestini ai fiiloru sei, -- ma, dupa poruncile lui Ddiu, pe totu apr6pele, si se se r6ge lui Ddiu si pentru inimici.

Dar' fia, noi scimu, si scie si lumea ca nu ne-am facutu demni de invinuirile si calumniile unui capu caruntu alu bisericei — lui Christosu. Apoi mai di ca, — omulu pentru aceea are limba in gura; — si scimu ca 6menii suntu de multe feliuri. — Ddiu e susu, ac6st'a singuru e dreptu, si va judec6 t6te faptele n6stre, — si infamtu se fia celu condemnatu de Ddiu. —

Noi pentru toate aceste nu ne maniamu pe Serbi caci Serbii cei intielepti judeca altmintrelea, — apoi, noi vomu iubi si in viitoriu pe Serbi, macaru se-i iubimu si mai multu, decatu ne iubescu densii pe noi, caci noi scimu pretiui demnitatea si virtutea unui poporu, se ne fia chiaru si inimicu, de óre ce demnitatea si virtutea unui poporu nici inimicu nu o póte despretiui. — Mai bine de ai díce Sante parinte catra romani: „Si neiertati nóa pacatele nóstre, precum si noi iertamu pacatosiloru nostri!

Marienescu.

ЖЪРЪМЪНТЪЛЪ РОМЪНИЛОРЪ

пъсѣ дп конгресълъ национал дин Блажъ
дп 3./15. Маиъ 1848.

„Еъ N. N. жъръ дп пметеле Татълъ, ши алъ Фидълъ ши алъ С. Дъх, Дъмпезехълъ челъ виъ, кѣткѣ воѣ фѣ пѣрѣреа крединчосѣ Амператълъ Австриѣ ши Марелъ Принчипе Фердинандъ I. ши Августѣ Кесе Австриѣ, амичилоръ Маѣестѣдѣ ши аѣ Патриѣ воѣ фѣ амикъ, ши инимичилоръ инимикъ; кѣткѣ ка Романъ воѣ съвѣинеа тотъ деазна Наѣзнеа пóстръ Романъ пе калеа дреантъ ши леуѣгъ, ши о воѣ апѣра кз тóте пстериле, дп контра орѣ кѣрѣ атакъ ши асъпѣрѣ; пѣ ѣвоѣ дѣкра ниѣ одаѣ дп контра дрепѣрилоръ, ши а интереселоръ Наѣзнеѣ Ромѣне, чѣ воѣ цѣнеа ши воѣ апѣра леѣеа ши лимѣа пóстръ Романъ, прекъм ши Либѣртатеа, Егалитатеа ши Фрѣдѣетатеа; пе ачесте принчипе воѣ респекта тóте Наѣзнѣне Арделене, поѣгѣндъ егалъ респектаре дела дѣпселе, пѣ воѣ дпчерка се асъпрекъ пе нименеа, дар ниѣ пѣ воѣ сѣфѣрѣ сѣ пе асъпреаскъ нименеа; воѣ колѣкра дѣпъ пѣтинѣ дп десѣинѣареа ювѣдѣѣ, да еманѣипареа индѣстриѣ ши а комѣрѣиѣлѣ, да пѣзѣреа дрепѣдѣѣ, да дпѣинѣареа винѣлѣ зманѣгѣдѣѣ, алъ Наѣзнѣнѣ Ромѣне, ши алъ Патриѣ пóстре. — Аша сѣмѣ а-жѣте Дѣмпезѣѣ ши сѣмѣ дѣе тѣпѣзѣреа сѣфлетѣлѣ меѣ. Амин.“

Ачестѣ жърѣмѣнтѣ л'а депсѣ дптреага адѣнпѣре дѣпералъ а Романѣлоръ кз тóгъ солѣнитатеа сѣв стѣндардълъ Амперѣтескъ пѣгрѣ ши галѣнѣ, ши челъ Романъ националѣ.

Чѣтѣдѣлѣ фраѣилоръ де алѣ лимѣѣ, ши въ десѣтѣдѣѣдѣ кѣче романълъ паѣ жѣратѣ дп Блажъ дѣкътѣ зпѣ жърѣ-тѣпѣтѣ, каре трѣвѣе сѣлѣ респектезе орѣ че наѣзнѣне чѣвѣлѣсѣтѣ, ши каре пѣ аменѣндѣ дѣкътѣ пѣмаѣ пе ходѣ ши карпѣфѣиѣ фрѣдѣѣтѣдѣѣ ши аѣ амичѣдѣѣ пóстре.

Egalitatea nationala.

O dat' egalitatea romana nationala,
S'a imbracatu in vechi'a si scumpa dalbai haina,
Si a plecatu prin tiérs, se'si afe o amica,
Si intr'o dí ajunsé la dam'a magiarica
Si sinceru salutandu-o, aceşte i-a graitu:
„Se fi tu sanetósa! de multu am auditu,
Ca-aici esti singurica, si cauti dupa fratia, —
Eu vreu se-ti fiu o sora probata 'n omenia,
Dar' fimu egale 'n ranguri, — in dreptu si in
domnia —
Caci timpulu si pe mine 'm'ajuta la 'nnaltiatu!“ —

Atuncia magiaric'a uritu ca s'a uitatu,
Si stranutandu de ciuda, asia respunsu i-a datu:

„Se scii ca egalitatea magiara nationala,
E alta fintia 'n lume, nu cum q vedi in haina, —
Si iérta, dupa voia-ti, nu potu se fiu amica,
Nu esti aristocrata, ci plebe seracica,
Ca viti'a ta, dicu n'are, — se scii, se nu seuiti,
Diplome, dreptu istoricu din seculii carunti; — —
Firesce ca e vorb'a adesu de infratire,
Dar' cum se 'mpartu cu tine, istorii si marire?!
De si unu spirtu de seculu concede-a ta dorire,
Nu potu, nu vreu, cá dreptu-mi se-lu punu la im-
partire! —

„Se tieni tu dar' aminte!“ roman'a i-a graitu,
Si suspinandu cu gele pe cale-si a pornitu. —

De-aici egalitatea romana superata,
Caletoresco, trece pedestra 'n tiér'a lata,
Si-ajunsé la serbina, o féta mititica;

„Se fi tu sanetósa!“ eu vreu se-ti fiu amica!
Si-i spune scopulu calii, de ce la ea a venitu, —
Falósa féta sérba, atunci i-a povestitu:

„E dreptu ca-avemu o lege, si-ar dá dreptari egale,
Dar' viti'a mea mai are in ea diplomѣ regale, —
Si tu esti dejosata de 'ntrige monachale,
Tu n'ai cá mine ranguri in sferi religiuare!“

„Se tieni tu dar' aminte!“ roman'a i-a graitu,
Se-si caute alta sora, pe altu drumu a pornitu.

Pe urma egalitatea, romana necajita,
Grabesco si ajunge cu inim'a machnita
La dómna germanin'a, o dama betranióra;

„Se fii tu sanetósa!“ te chianu de sorióra,
 Si spune-a ei merite, ce vitiei a facutu:
 Picant'a dama dice: ce-a fostu a si trecutu, —
 Tu inca n'ai cultura, viétia politica,
 Seraca esti si slaba, si adi n'ajuti nemica,
 E dreptu ca egalitatea e scrisa 'n carticica,
 Dar' vedi, ca nu se póte nici chiaru in pracsá mica.

Se tieni si tu aminte! roman'a i-a respunsu,
 Si n'a cercatu amica, ci acasa atunci s'a dusu!

Si suspiná, vediendu ca lumea totu o 'nsiéla,
 Dar' i s'a ivitu in clipa o stéua divinala. —
 Asia! nu vreti fratía, nu vreti egalitate?
 Nu vreti s'auditi de mine, de dreptu si libertate??
 Ah! dreptu si libertate! — de cumva voiu trai,
 Voiu dá ce amu in lume, si le-oiu agonisí, —
 Eu amu iubitu pe altii, pe mineñu vre nime,
 Dar' lasa ca-mi revarsa si mie diori senine,
 Si-atunci, si eu voiu face, ce ati facutu cu mine,
 Fiti deci cu inimi bune de-amice, séu vecine!“ — —

Totu lacrimu eu in lume, dar' susu e Ddiu,
 Si 'mparte-a sa taria si 'n bratiu barbatu, cá-alu
 meu!! —

Vien'a 1. Decembre 1860.

At. A. Marienescu.

Fondulu Gazetei Transilvaniei.

Insemnarea contribuentiloru si a quantului oferitu,
 spre infintiarea unui fondu de subsidie, pentru Gazeta
 Transilvaniei, organulu publicitatii nationale romane,
 deschisa in Lugosiu 1. Noembre 1860.

	fl. v. a.
Dr. Alesandru Dobra, Episcopu	20
Stefanu Moldovanu, prepositu	10
Michael Nagy, canonicu	10
Andrea Liviu, canonicu	8
Mateiu Kisiu, canonicu	5
Petru Pap, secretariu episcopescu	6
Jova Popoviciu, negutiatoriu	40
Ioane Olteanu, teologu	2
Stefanu Bercianu, protopopu	5
Ioane Deak, cetatianu	1
Georgiu Bercianu, cerem. episcopescu	2
Petru Capetianu, cantoru	2

	fl. v. a.
Dr. Aureliu Maniu	10
Petru Catrusca, negutiatoriu	4
Demetriu Poppa-vitia	5
Ioane Hora, parochu in Satu-Micu	2
Petru Zsivi	3
Athanasevitiu	2
Constantinu Popescu	8
Teodoru Pap	5
Petru Ghelleschan	1
Vasilie Bredicianu	2
Basiliu Nicolescu, docente	2
Athanasie Lupu	2
Ioane Glavanu	1
Petru Codrianu	1
Avr. Mihutiu	5
Iosifu Panajot	10
Nicol. Barbulescu, par. in Surducu micu	1
Ilia Paulescu, par. in Selha	2
George Bugariu	1
George Vernica, parocu in Zorlentiu mare	1
Traila Vucu, invetiatoriu in Zorlentiu mare	1
Pavelu Chinezu, docente in Govesdia	2
Ioane Pavelu	1
George Marcu	1
Marosianu Ianesiu	1
Ioane Harasimoviciu	1

Suma tóta fl. v. a. 186

Adeverediu in Lugosiu 15. Dec. 1860.

Stefanu Moldovanu, prepositu.

	fl. v. a.
D. Victoru Pipos in Belgradu	5
„ Moise Sora Noacu, parocu in Bozinta	2
DD. capitani reg. 46 de linie din Venetia :	
Ioane Bradu	10
Ioane Thomutiu	10
Prin D. Atan. Popovitiu, c. r. canc. in Muncatiu :	
D. Ludovicu Romanu, c. r. capitanu in regimentulu Lichtenstain	9
D. Petru Lupuloviciu, supratenente reg. Ludvig Victoru	3
D. Atanasiu Popovitiu	3
D. locotenentu Ioane Salcu in Alba Iulia	5

Suma fl. v. a. 47

Prin D. invetiatoriu romanu din Glodu langa Deesiu,
 Iacobu Prodanulu:

	v. a.	fl.	cr.
Clementu Hosszu, proprietariu	3	—	
Ioane Pavelu, c. r. cancelistu de pretura	2	—	
Ioane Chesieli, protopopu	2	—	
Ioane Christe, protopopu	2	—	
Gregoriu Florianu, preotu	2	—	
Ioane Gétie, notariu	2	—	
Ioane Fincu, suprarevisoriu de finantie	2	—	
Stefanu Lengyelu, proprietariu	1	—	
Gabrielu Barburu, preotu	1	—	
Stefanu Popp, preotu	1	—	
Ioane Pantielu, notariu	1	—	
Iacobu Moysilu, maiestru de drumu	1	—	
Ignátiu Sándor, chirurgu	1	—	
Gregoriu Bojoru, diurnistu	1	—	
Ioane Curutiu, invetiatoriu	1	—	
Luca Danu, servitoriu de pretura	1	—	
Theodoru Dichonu, servitoriu de pretura	—	50	
Iacobu Prodanulu	1	50	

Suma la olalta fl. 26 v. a.

Cu cei publicati in Nr. Fóiei 51 din a. 1860: 1564 facu 1823 fr. una mie optu sute douedeci si trei florini m. a. 10 galbeni si 1 oblig. de 100 florini.

BIBLIOGRAFIA.

„Instructiunea Publica“ in brosiura lunara ése mereu sub Redactiunea renumitului nostru literatoru A Tr: Lauriani in Bucuresci, si se afla esemplare si dela inceputu cu 12 duodieceri pe anu m. sunatóre, la Auctorulu. Vomu publicá si cuprinsulu Fóiei acesteia in Nr. viitoriu. Pana atunci doritorii potu prenumerá si prin Redactiune, inse cu moneta sunatóre.

Revist'a Carpatiloru.

1861.

Ks konkúrszál pzdiniloré avonagi che a avztl, Revista acésta a éshité dn kapztlé anzáli zptztlé. Redakcia krede kx sh-a dlnztlé promicisznilé: Revista a éshité rezglaté dn tóte kondicisznilé avonagaté; va dnkx pesté dnagoririle sale, a daté lektoriloré kztéva kóle mai mztlé, sh kponika kx litere mai micti.

Ántzndé dn anzále alé doilea, Redakcia sh sh ia krazglé a kondicisznilé dnredindereá sa. Avzndé dn

perspektivz mai mztlé sakrifitiszni de kzté fólóse, ea vine a fáche o pozé cherkare, dndshni chele din zrtz silinche. Ks dnchepztlé anzáli 1861 ea va éshí, dn loké de odatz, de doz ori pé lztlé: la 1. sh la 15 ple fiekrei lztlé.

Formatztlé sh kadztlé revistéi voré sh toté a-chelashí; dn privinca dnndereá Redakcia sh va fáche che va pztea; deokandatz fiekare vroshztlé va sh de kzte 4 kóle; imztlé dnchepztlé avonagii, se va spóri sh pztlé kóleloré.

Nzói kolaboratoré aésh promicésh konkúrszálé loré chele mai aktivé.

Preztlé avonamentztlé sh se zrkx: ésh va sh toté 2 galbeni pe ané.

Avonamentztlé se primesché pe sheáse lztlé sh sh sh sh ané, dnchepztlé dela 1. Ianzaré sh de la 1. Izlié.

Nzshelé avonagiloré se voré pztléka la shé kare sh shé lztlé. Chei che voré voi a se pzshshera voré szshskrie dn lista acéasta sh voré trímíté Redakcia sh. Cine va voi a se fáche kolektoztlé, va aveá dela 10 e-ssshplare zshztlé pentz shé.

Pentz Austria transporté sh se ia; moneta de xzrtie se primeshé, dnsh pe káklésh ékvivalenté kx valórea galbenztlé.

Biletelé de avonamenté voré sh szshskrice de Redaktoztlé.

Sh dnshshnaté pztlé de eseshplare din anzále dnsh sh se mai avztlé la Redakcia sh. Doritorii de a aveá kolekcia shé, trímíté dnsh preztlé de Galbeni, voré pztea kztéva dnatz.

Plata se va rezshnde la prizhsherea chele dnsh vroshztlé kndé se voré da sh vizetelé. Avonamentztlé se fáche la Redakcia sh Revistéi dn pasaztlé Romztlé; sh de la szshskrie sh dn shé Brezoiané Nr. 8.

G. Cion.

„Amiculu literaturei romane in Bucuresci.“ In tienaturile Austriei ilu voru putea avé doritorii numai abonanduse la post'a austriaca cu 10 sfanti pe unu semestru, 1 galbenu pe anu sh indu elu trecutu in tarif'a diurnateloré primite acolo, avendu de acolo a si cere Numeri. Ese odata pe septemana cate odiumetate cóla sub redactiunea Dlu N. Balasiescu.

„Telegrafulu Romanu“ ésa, cá si pana acum una cóla odata pe septemana cu pretiu cá si mai inainte.

Redactoru respundietoru

Iacobu Muresianu.

Editiunea: in tipograf'a lui

Ioanne Gött.